

Prof. JUDr. Jozef SUCHOŽA, DrSc.
Právnická fakulta Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach

V Košiciach, 9.10.2009

Oponentský posudok
na dizertačnú prácu JUDr. Martiny Kubištovej, študentky doktorského študijného programu, na tému „Centrální banka v soustavě veřejné moci“, spracovanej na školiacom pracovisku Právnickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe.

Niet pochybností v tom, že téma dizertačnej práce zvlášť v období prebiehajúcej krízy finančných trhov vo svetovom obchode a nových koncepcií optimalizácie národných legislatív s európskym právom, je nanajvýš aktuálnou. Aj keď oponovaná dizertačná práca bola spracovaná v rámci Katedry finančného práva a finančnej vedy, nie je vôbec, čo do svojej štruktúry a obsahového zamerania, konštruovaná a orientovaná len na problematiku vlastného odboru, teda neupína sa (ako je to niekedy obvykle pri podobných dizertáciách) striktne na vnútorné rozmery a pohyby fixne zarámované do tradičných kontextov daného právneho odvetvia. Ako oponent zvlášť oceňujem skutočnosť, že dizertantka svojou odborne a teoreticky zdarilou prácou prekročila dimenzie svojho odboru, keďže skúmanú problematiku posunula so širších, dalo by sa povedať medziodvetvových súvislostí, najmä aj historickoprávnych, ústavnoprávnych, ale predovšetkým aktuálnych európskych kontextov.

Som toho názoru, že dizertantke sa podarilo, a to s mimoriadnou autorskou odvahou a zodpovednosťou spracovať dielo kvalitné, prehľadné, štrukturálne vyvážené a podnetné (najmä aj z hľadiska úvah de lege ferenda).

Základnou prednosťou predloženej dizertácie je skĺbenie viacerých časových rovín (historických etáp), v ktorých sa ocitá právne postavenie centrálnej banky štátu. Aj napriek určitej, dalo by sa povedať nevyhnutnej deskripcii zákonných úprav, a to počnúc prvými rakúsko-uhorskými, cez zložitý vývojové peripetie československých, dizertantka vo svojej práci sa neuchýlila k vždy lákavému právno- pozitívnemu pragmatizmu. Nastolené problémy popisuje, skúma, objasňuje a hodnotí s patričným riešiteľským nadhľadom, pričom citlivo selektuje historickým vývojom nahromadený „právnornormatívny materiál“, v spleti ktorého sa neraz zahmlieva podstata skúmaného problému.

V ďalšom vyzdvihujem niektoré pozoruhodné myšlienky dizertácie:

Prvým interesantným problémom je vymedzenie vzťahu centrálnej banky k verejnej moci. Nejde tu len o problém legislatívy (predovšetkým de lege ferenda). Skúmané otázky súvisia s klasickou doktrínou členenia práva na právo verejné a súkromné (str. 55 a nasl.). Zdá sa, že rímskoprávne delenie práva dnes už vyvoláva viaceré pochybnosti a interpretačné úskalía. Aké je vlastné stanovisko dizertantky?

Ďalší problém súvisí s postavením centrálnej banky a jej normotvornej legitimacy, najmä de lege ferenda (str. 36, 92 a nasl.).

Napokon je to problém ekonomických (obchodných) vzťahov centrálnej banky a komerčných bánk (str. 18 a nasl.), a to so zreteľom na vymedzenie vlastníckej pozície ČNB (str. 102), napr. k štátnemu podniku.

Dizertantka na veľmi slušnej úrovni analyzuje zložitosti historického vývoja relevantných právnych úprav postavenia centrálnej banky v našich krajinách, pričom s náležitou erudíciou, citlivosťou a znalosťou rozhodujúcich širších historických a spoločenských pomerov, najmä ich zásadných politických a ústavnoprávnych zmien (napr. vznik prvej ČSR, Mníchov 1938, stav po marcových udalostiach v r. 1939, oslobodenie ČSR, vznik čs. federácie, premeny po roku 1989, rozdelenie čs. štátnosti) hodnotí dôsledky prelomových spoločenských okamihov na vývojové zmeny v právnych úpravách o postavení a kompetenciách Centrálnej banky, vrátane ústavnoprávnych riešení a garancií.

Mimoriadnu pozornosť si v dizertácii zasluhujú úvahy dizertantky o vzťahu centrálnej banky a verejnej moci podľa európskeho práva (str. 70 a nasl.), pričom dizertantka skúma a hodnotí viaceré aspekty a predpoklady inštitucionálnej (organizačnej) nezávislosti centrálnej banky, vrátane právnych garancií daných Zmluvou o ES a ďalšími aktami primárneho práva Európskych spoločenstiev. V tejto súvislosti porovnáva aj viaceré národné úpravy o centrálnych bankách vo vybraných štátoch, a to najmä pokiaľ ide o súčinnosť, presnejšie „konzultácie“ centrálnej banky so štátnymi (politickými) orgánmi.

Dizertačná práca napokon skúma právny status centrálnej banky z aspektu českého ústavného práva (str. 99 a nasl.), pričom berie zreteľ aj na platnú Zmluvu o ES a Zmluvu o Európskej únii z roku 1992 v znení neskorších zmien, vrátane Štatútov ESCB a ECB. Poukazuje tiež na vplyv „menových manipulácií“ na posilňovanie vládnej moci (str. 102). Dizertantka v tejto spojitosti vyslovuje akceptovateľný názor, že „nezavislá centrálna banka prispieva k zaisteniu hodnoty meny lepšie než orgány, ktoré sú závislé na krátkodobom konsenzu politických síl v štáte“ (str. 106). So zreteľom na ústavné zakotvenie centrálnej banky v Ústave ČR si dizertantka kladie interesantnú otázku, či takým riešením nechcel ústavodarca „naznačiť, že centrálna banka je garantom novej moci vedľa moci zákonodarnej, výkonnej a súdnej, prípadne kontrolnej“. (str. 106).

Dizertantka v záverečnej časti svojej práce zhŕňa prezentované teoretické východiská a koncepcie, taktiež formuluje podnetné úvahy *de lege ferenda*, napr. aj pokiaľ ide o vzťah pripravovaného zákona o dohľade nad finančným trhom s právom ES/EU.

Dizertačná práca Martiny Kubištovej sa vyznačuje vnútornou integritou, jednotlivé štruktúrne časti diela na seba vzájomne nadväzujú a z obsahového a vecného hľadiska sú kompatibilné. Dizertácia je napísaná na vynikajúcej odbornej a teoretickej úrovni pri využití štandardných metód vedeckého bádania, pričom sa v dizertácii aplikuje hlavne historická metóda, ďalej metóda právnej komparácie, logické metódy a metóda vedeckej analýzy a syntézy.

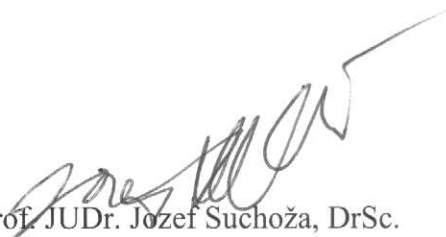
Dizertantka jednoznačne preukázala, že skúmanú oblasť právnych vzťahov ovláda na veľmi dobrej teoretickej úrovni, čerpá z bohatej odbornej literatúry vrátane zahraničnej proveniencie, pozná relevantnú súdnu judikatúru nielen českých súdov, ale aj ESD v Luxemburgu, selektuje právne problémy, a to podľa stupňa ich spoločenskej závažnosti a aktuálnosti, a predkladá svoje návrhy na zdokonalenie právnych úprav.

Keďže predložená dizertačná práca Martiny Kubištovej spĺňa všetky kritériá a požiadavky ustanovené českými zákonmi na práce tohto druhu, navrhujem, aby dizertácia bola prijatá na obhajobu pred príslušnou Komisiou Právnickej fakulty Univerzity Karlovej.

V prípade úspešnej obhajoby ďalej navrhujem, aby JUDr. Martine Kubištovej bola udelená vedecká hodnosť

philosophie doctor (PhD)

v odbore finančné právo.

Prof. JUDr. Jozef Suchoža, DrSc.